

alimara

REVISTA DE TREBALL SOCIAL
SEGONA ÈPOCA / NÚMERO 38 / DESEMBRE DE 1996

Consell Insular
de Mallorca

alimara

Núm 38

Segona Època, desembre de 1996

Edita: Consell Insular de mallorca

Redacció: Servei d'Acció Social i Sanitat

General Riera, 67

07010 Palma

Tel.: (971) 76 07 62

Fax: (971) 76 19 52

Portada: Vellesa i Família

Pere Alemany

Maquetació i Impressió: Maringraf, S.L.

Dipòsit Legal: PM - 128 - 1997

Els articles d'aquesta revista expressen únicament l'opinió dels seus autors.

La Comissió de Benestar Social del Consell Insular de Mallorca, conscient de la nova incorporació a la societat mallorquina de persones vingudes d'arreu del món, ja fa un seguit d'anys que manté intervencions amb el col·lectiu de nouvinguts.

L'any 1992 es va dur a terme un estudi sobre població d'origen magribí a Mallorca. Des de l'any 1994, es treballa en la recollida de dades dins l'actual programa de l'Observatori Permanent de la Immigració (OPI). L'any 1996 ha suposat, conseqüència d'un conveni de col·laboració entre diferents entitats, el desenvolupament de tres programes adreçats a procurar la integració d'immigrants estrangers residents a Mallorca: sensibilització i formació de mediadors, integració educativa i cultural, i registre i estudis de migracions.

Paral·lelament, s'ha posat en marxa mitjançant els convenis INEM-Corporacions Locals, el Servei d'Integració Sociolaboral del Col·lectiu Immigrant a la Comarca d'Inca que, amb oficines a Inca i sa Pobla, pretén aconseguir la inserció educativa, sanitària, laboral i social normalitzada dels immigrants.

José Luis Frau, treballador social coordinador d'aquest equip de treball, amb l'article «El Servei d'Integració d'Immigrants» ens fa cinc cèntims d'aquest nou servei i també una breu anàlisi de les dades que ja disposen.

EL SERVEI D'INTEGRACIÓ D'IMMIGRANTS

José Luis Frau Monterrubio,
Coordinador-Treballador Social SIM

INTRODUCCIÓ

La nostra Comunitat ha estat des dels anys 50 receptora de col·lectius immigrants. Darrerament, juntament amb la immigració interna del nostre país, ha adquirit una gran importància la immigració que prové de països estrangers, i en especial d'origen magribí.

La problemàtica que té el col·lectiu immigrant no és tant sols de caràcter laboral ni normatiu; la sanitat, la vivenda, el reagrupament familiar, l'escolarització i la integració social són qüestions que l'afecten i li preocupen força.

S'ha de tenir en compte que la integració d'aquestes persones és reflex d'una societat justa i tolerant on els beneficiats són tant els immigrants com els nadius.

Per aconseguir aquesta integració, s'han d'articular els mitjans necessaris i aquesta va ser la raó que va motivar que el CONSELL INSULAR DE MALLORCA impulsés la creació del SERVEI D'INTEGRACIÓ D'IMMIGRANTS (SIM) que, amb dues Oficines d'Integració Sociolaboral a Inca i a sa Pobla, treballa amb els immigrants extracomunitaris a la Comarca d'Inca (al municipi d'Alcúdia es manté un punt d'atenció amb hores concertades).

OBJECTIUS

General:

Aconseguir la inserció sociolaboral, educativa i sanitària normalitzada dels immigrants.

Específics:

- Normalització administrativa del col·lectiu quant a les informacions i tramitacions d'estrangeria.
- Normalització del col·lectiu pel que fa a les informacions i tramitacions de prestacions socials, relacions laborals i prestacions sanitàries.
- Escolarització i seguiment escolar dels menors d'edat.
- Suport i inserció de les famílies agrupades.
- Sensibilització social i intercanvi cultural entre els diversos col·lectius.
- Consolidar l'equip com a mediador entre els usuaris i l'Administració de l'Estat, Autònoma i Local.

EQUIP

L'equip de feina estarà format per un Coordinador del Servei-Treballador Social, una Treballadora Social i un Tècnic en Relacions Laborals- Graduat Social.

Funcions del Coordinador-Treballador Social:

- Coordinació de l'equip i distribució de tasques i horaris.
- Coordinació de la gestió del programa.
- Coordinació de les diverses instàncies públiques i privades en relació amb la temàtica del programa.
- Promoció i sensibilització dins el marc del coneixement intercultural.
- Elaboració dels informes de les memòries del programa.
- Funcions pròpies de Treballador Social.

Funcions de la Treballadora Social

- Actuarà a dos nivells:
 - . als locals assignats al programa i
 - . en els espais on els usuaris desenvolupen la seva vida quotidiana.
- Informació dels recursos socials, sanitaris, educatius, etc.
- Coneixement de les prestacions en l'àrea de serveis socials, en l'àrea sanitària i en la educativa.
- Gestions quant a la convalidació d'estudis.
- Coneixement de les circumstàncies de l'habitatge dels grups de convivència.
- Gestions quant a l'àrea de vivenda.
- Gestions i seguiment dels processos de reagrupament familiar i de nacionalitat.
- Relació amb el col·lectiu immigrant, actuant com a mediadora en la interacció amb la resta de la població i les administracions (INEM, INSS, INSALUD, INSERSO.)
- Coordinació amb els serveis socials comarcals sanitaris i educatius.

Funcions del Tècnic en Relacions Laborals

- Gestió d'exempcions de visats, permisos de residència i treball, reagrupaments familiars així com totes les altres casuístiques lligades a l'aplicació del Reglament d'Estrangeria.
- Tramitació de contingents de mà d'obra.
- Gestió i tramitació de recursos ordinaris i altres escrits dirigits a les seccions d'estrangeria del Ministeri de Treball, de Policia i a la Delegació de Govern.
- Informació laboral i de seguretat social.
- Borsa de treball coordinada amb les ofertes de l'INEM.
- Relacions amb l'INEM comarcal, coneixements de l'àmbit laboral comarcal i supervisió del contingut dels contractes de treball.
- Ser «intermediari» entre l'usuari i l'Administració.

MECANISME DE DERIVACIÓ

El funcionament del SERVEI D'INTEGRACIÓ D'IMMIGRANTS, com a servei específic d'atenció al col·lectiu immigrant, implica que les seves derivacions s'iniciaran en el moment en què la demanda realitzada a les UTS o serveis que treballen amb immigrants superi els seus àmbits d'intervenció.

El SIM assumirà casos nous sempre d'acord amb els seus objectius i traslladarà els mateixos a la institució, organisme o servei adient si la demanda és pot canalitzar via servei normalitzat. Però, en un primer moment, les Oficines d'Inserció Sociolaboral han de funcionar més com a captadores de demandes, no s'ha d'oblidar que la relació de l'immigrant amb les diferents administracions, la majoria de vegades, és de submissió i desconfiança, i que la seva utilització no està gens generalitzada. És per això que el SIM intervindrà directament en els expedients

de nova creació, tant des del punt de vista social com d'estrangeria, en una primera fase.

La relació amb les diferents UTS afectades pel SIM ha de partir d'aquest punt. Val a dir que tant a Inca com a Alcúdia les intervencions amb població immigrant són insignificants. A sa Pobla la realitat és diferent, gràcies a la creació durant cinc mesos d'una Oficina d'Integració d'Immigrants, que va apropar aquest col·lectiu als Serveis Socials.

VALORACIÓ

En els tres mesos de funcionament l'anàlisi de les primeres dades codificades és el següent:

1.- EXPEDIENTS OBERTS: 114

Aquesta dada és significativa a l'hora d'observar l'alt índex d'acceptació del SIM per part del col·lectiu immigrant de la Comarca, ja que suposa l'obertura d'11 expedients per setmana. S'ha de tenir en compte que l'atenció directa als usuaris es va iniciar dues setmanes després de la creació de la oficina i que els tècnics estan contractats per 30 hores setmanals. Per altra banda, a excepció de sa Pobla on hi havia un precedent d'Oficina d'Integració, als altres municipis l'atenció a aquest col·lectiu era minoritària, essent molt reduïdes les demandes efectuades a les diferents xarxes d'atenció social. Sens dubte, la difusió feta al començament del Servei amb una assemblea realitzada a sa Pobla, i amb el repartiment de fulletons als domicilis dels possibles destinataris, varen donar els seus fruits.

2.- USUARIS DIRECTES: 149

3.- DEMANDES EXPRESSADES: 243

D'aquestes, a nivell d'estrangeria, en destaquen per ordre d'importància:

- renovació permisos de treball i residència
- configuració/revisió contractes de treball
- tramitació documentació d'estrangeria
- informació/tramitació reagrupaments familiars
- drets/intervencions laborals.

I pel que fa a l'àrea social:

- tramitació prestacions sanitàries
- tramitació documents de l'administració
- informació/tramitació prestacions INEM
- intervenció en Seguretat Social (ajudes, recursos).

L'anàlisi de les demandes expressades ens indica unes 2'1 demandes per expedient. Sens dubte aquest ítem és representatiu dels principals problemes que té el col·lectiu immigrant: la inestabilitat jurídica i laboral, el difícil accés a la vivenda, a la sanitat, als sistemes de protecció social, manca d'informació sobre l'accés i tramitacions tant des del punt de vista d'estrangeria com dels sistemes de protecció social; dificultats per reivindicar els seus drets, etc.

S'ha de tenir en compte, també, que l'accés a la majoria de prestacions del sistema de protecció social estan en funció de la situació no tant legal de residència al país, sinó de l'alta contractual. És per això, que moltes demandes expressades de caire social, en un primer moment, no poden tenir una resposta solucionadora i

s'han de reconvertir en intervencions laborals o contractuals.

4.- ENTREVISTES : 279

5.- VISITES DIMICILIÀRIES: 10

6.- INTERVENCIONS /GESTIONS: 380

El nombre d'intervencions/gestions per expedient se situa en una mitjana de 3'3. D'aquestes, pel que fa referència a gestions d'estrangeria, les més importants són: reagrupaments familiars (coneixement de les sol.licituds efectuades, seguiment, informació i tramitació de les mateixes); permisos de treball i de residència (estat de les sol.licituds, tramitació, informació); temes contractuals (assessorament, realització de contractes).

De les intervencions/gestions socials, les sanitàries (accés a l'assistència sanitària, assistència a familiars, informació i orientació), les de seguretat social (ajudes i prestacions de l'INSS, reclamacions, tramitacions), i les laborals (prestacions INEM, reclamacions) són les més significatives.

7.- GESTIONS EXTERNES: 209

Per gestió externa entenem tot contacte o intervenció realitzats amb les diferents administracions, entitats, organitzacions, etc. La mitjana de gestions externes se situa en 1'8 per expedient. Si afegim a aquesta xifra les 3'3 gestions/intervencions per expedient, i els 0'6 escrits per expedient, tenim que a cada expedient li correspon un total d'actuacions de 5'7. Aquesta dada és prou significativa tant per valorar la productivitat del propi SIM, com per analitzar les dificultats que té el col.lectiu immigrant perquè els seus drets siguin coberts.

8.- REUNIONS: 63

Aquestes reunions han suposat que el SIM sigui reconegut per les diferents administracions com a mediador entre aquestes i el col.lectiu. Aquest punt és de vital importància perquè l'atenció que pugui rebre un immigrant i l'accés a les administracions es normalitzi de manera raonable. S'ha de tenir en compte que la pròpia legislació d'estrangeria i els diferents reglaments propicien que el col.lectiu immigrant utilitzi de manera important els serveis de l'administració i que, de vegades, el tracte rebut no sigui el més adient.

TENDÈNCIES

D'acord amb les dades codificades, es produirà en un curt termini un increment de les tasques que fan referència als reagrupaments familiars i, en conseqüència, les d'escolarització, de prestacions, de renovacions de permisos de residència i treball, etc.

Si l'objectiu d'aquest SERVEI és aconseguir la inserció sociolaboral, educativa i sanitària dels immigrants, el nostre treball d'ara endavant s'ha de dirigir als factors que incideixen directament sobre la integració social del col.lectiu:

-La qüestió cultural. On el coneixement de l'idioma juga un paper fonamental a l'hora de la interrelació.

-La legalitat. Es precisa un mínim d'estabilitat perquè l'immigrant pugui sentir-se un més de la nostra comunitat. Una interinitat constant no fomenta la identificació amb el col.lectiu.

-Els aspectes socioeconòmics. Una distinció socioeconòmica important genera pautes de conducta en el col.lectiu que el fan diferent de la resta de la comunitat. És el repte que hem adquirit.